

Waarom Overstappen, Welke Risico's? De Gevolgen van EU/NL Afhankelijkheid van Amerikaanse BigTech Cloudbedrijven

I. Samenvatting

De afhankelijkheid van organisaties en overheden in de Europese Unie en Nederland van Amerikaanse BigTech cloudproviders zoals Microsoft, AWS, Oracle en Google is de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. Deze bedrijven hosten in toenemende mate primaire IT-processen en gevoelige data. Deze rapportage belicht de groeiende risico's die voortvloeien uit deze afhankelijkheid, met name in het licht van oplopende geopolitieke spanningen en conflicterende regelgeving tussen de EU/NL en de Verenigde Staten. Een kernpunt van zorg is het potentieel voor dienstverleningsonderbrekingen als de Amerikaanse overheid, in een politiek conflict, deze bedrijven zou inzetten om hun activiteiten in de EU/NL te blokkeren. Dit zou ernstige gevolgen kunnen hebben voor kritieke infrastructuur en de bescherming van gevoelige data. De rapportage benadrukt de noodzaak van een strategische verschuiving naar Europese cloudalternatieven om digitale soevereiniteit en veerkracht te waarborgen, en biedt aanbevelingen voor organisaties en overheden in de EU/NL.

II. Het Huidige Landschap: EU/NL Afhankelijkheid van Amerikaanse BigTech

De adoptie van cloudservices van Amerikaanse BigTech bedrijven zoals Microsoft Azure, Office365, Amazon Web Services (AWS) en Google Cloud is wijdverbreid onder organisaties en overheden in de Europese Unie en Nederland.¹ Zowel de private als de publieke sector vertrouwen op deze platforms voor hun primaire IT-processen en de opslag van gevoelige data, zoals in de gebruikersvraag wordt aangegeven. Marktaandeelgegevens tonen aan dat Amerikaanse providers een dominante positie innemen in de Europese cloudmarkt. Meer dan twee derde van de Europese markt voor cloudservices is in handen van bedrijven als Amazon, Microsoft en Google.¹ Sommige bronnen schatten dit zelfs nog hoger in, waarbij het marktaandeel van Amerikaanse bedrijven in de EU cloudinfrastructuur wordt geschat op maar liefst 92%.⁴ Deze sterke concentratie van afhankelijkheid creëert een potentieel risico van eenzijdige uitval en versterkt de impact van eventuele verstoringen.

De redenen voor deze sterke afhankelijkheid zijn divers. Amerikaanse BigTech bedrijven waren vaak vroege toetreders tot de cloudmarkt en hebben aanzienlijke investeringen gedaan in hun infrastructuur.⁴ Daarnaast bieden zij een breed scala aan diensten, hoge schaalbaarheid en gevestigde ecosystemen met een uitgebreid partnernetwerk en integratiemogelijkheden.⁴ Deze factoren hebben hen historisch gezien tot aantrekkelijke keuzes gemaakt voor EU/NL organisaties, wat heeft geleid tot een aanzienlijke vendor lock-in en de groei van Europese concurrenten heeft belemmerd. Hoewel er Europese cloudalternatieven beschikbaar zijn, missen deze vaak de omvang en de diversiteit aan diensten die de Amerikaanse giganten bieden.⁵ Dit verschil in aanbod en schaalbaarheid heeft het voor EU/NL organisaties met complexe behoeften in het verleden moeilijk gemaakt om volledig over te stappen.

III. Geopolitieke Risico's en de Dreiging van Dienstverleningsonderbrekingen

De politieke spanningen tussen de EU/NL en de Verenigde Staten zijn de afgelopen jaren toegenomen, met name op het gebied van handel en technologie regulering.¹ Ook potentiële verschuivingen in het Amerikaanse buitenlandbeleid met een nieuwe regering dragen bij aan deze

spanningen.²¹ Deze geopolitieke spanningen zijn niet slechts abstracte zorgen; ze hebben concrete gevolgen voor technologiepartnerschappen en de betrouwbaarheid van grensoverschrijdende digitale infrastructuur. De koppeling van militaire afhankelijkheid aan handels- en technologiegeschillen door de VS² benadrukt het potentieel voor het inzetten van technologische afhankelijkheden als politiek instrument.

Een kernpunt van zorg is het in de gebruikersvraag genoemde "kill-switch" scenario: de mogelijkheid dat de Amerikaanse overheid, in een politiek conflict, Amerikaanse BigTech bedrijven zou kunnen bevelen om hun diensten (zoals Microsoft Azure) in de EU/NL te blokkeren.² Hoewel dit een extreem scenario lijkt, kan de mogelijkheid van een politiek gemotiveerde dienstverleningsonderbreking niet volledig worden uitgesloten, vooral gezien de toenemende inzet van technologie in internationale betrekkingen. Een dergelijk scenario zou catastrofale gevolgen kunnen hebben voor EU/NL organisaties die sterk afhankelijk zijn van deze platforms. Er bestaan binnen Europa dan ook reële angsten dat de VS de technologische afhankelijkheden van Europa zou kunnen gebruiken voor geopolitieke doeleinden.² Het Nederlandse parlement heeft zelfs moties aangenomen die de regering oproepen om de afhankelijkheid van Amerikaanse technologie te verminderen vanwege deze zorgen.²⁵

Microsoft heeft publiekelijk verklaard dat het dergelijke bevelen van overheden om cloudactiviteiten in Europa op te schorten of te beëindigen, krachtig zou aanvechten via alle beschikbare juridische wegen.¹ Desondanks blijft de uiteindelijke controle van de Amerikaanse overheid over in de VS gevestigde bedrijven een feit. Hoewel bedrijven als Microsoft zich wellicht verzetten tegen politiek gemotiveerde verstoringen, beperkt hun wettelijke verplichting om de Amerikaanse wet na te leven uiteindelijk hun autonomie in dergelijke scenario's. Dit benadrukt het inherente risico van het vertrouwen op providers die onderworpen zijn aan buitenlandse jurisdicties.

IV. Het Reguleringsmijnenveld: Conflicten Tussen Amerikaanse en EU/NL Wetgeving

Een belangrijk obstakel in de transatlantische technologieverhoudingen wordt gevormd door de Amerikaanse CLOUD Act (Clarifying Lawful Overseas Use of Data Act) en de implicaties daarvan voor de data privacy en soevereiniteit van de EU/NL.²¹ De CLOUD Act verplicht in de VS gevestigde bedrijven om data te verstrekken aan de Amerikaanse overheid, ongeacht waar deze data is opgeslagen.²⁷ Dit kan direct conflicteren met de strenge data privacy regels van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en andere EU/NL wetgeving.²⁷ Bovendien kunnen zogenaamde "gag orders" Amerikaanse bedrijven verbieden om hun EU/NL klanten te informeren over dataverzoeken van de Amerikaanse overheid.²⁷ De extraterritoriale reikwijdte van de CLOUD Act vormt een directe bedreiging voor de data soevereiniteit van de EU/NL, doordat het Amerikaanse autoriteiten potentiële toegang geeft tot data die binnen de EU/NL is opgeslagen, waarmee EU juridische processen worden omzeild en de bescherming van persoonsgegevens onder de AVG wordt ondermijnd. Dit creëert een fundamenteel conflict van wetten en een aanzienlijke compliance uitdaging voor EU/NL organisaties die gebruikmaken van Amerikaanse cloudservices.

De EU NIS2 Richtlijn (Netwerk- en Informatiebeveiliging Richtlijn 2) en andere relevante EU/NL regelgeving zoals CER, AVG, DSA, DMA en ISO 27002:2022/BIO2 stellen strenge eisen aan cybersecurity, databescherming en incidentrapportage.²⁸ Vertrouwen op Amerikaanse BigTech, die onderworpen zijn aan de CLOUD Act, kan de naleving van deze strenge EU/NL regelgeving

bemoeilijken, met name wat betreft de toegang tot data door autoriteiten van buiten de EU.²⁸ Er kunnen conflicterende verplichtingen ontstaan en het kan lastig zijn om ervoor te zorgen dat databescherming en incidentrapportage in lijn zijn met zowel Amerikaanse als EU/NL wettelijke kaders.³¹ De NIS2 Richtlijn, met haar focus op verhoogde cybersecurity en incidentrapportage in kritieke sectoren (waaronder digitale infrastructuur en cloudservices), legt aanzienlijke verplichtingen op aan EU/NL entiteiten. De mogelijkheid van toegang door de Amerikaanse overheid tot data die wordt gehost door Amerikaanse cloudproviders, zelfs binnen de EU/NL, via de CLOUD Act, creëert een direct conflict met de geest en de eisen van NIS2, met name wat betreft dataconfidentialiteit en de verplichting om te beschermen tegen ongeautoriseerde toegang.

Het EU-VS Data Privacy Framework (TADPF) is een recente poging om de kloof te overbruggen, maar er bestaan onzekerheden over de stabiliteit op lange termijn, vooral met potentiële Amerikaanse politieke verschuivingen.²⁷ Hoewel het TADPF een mechanisme biedt voor datatransfers, maakt de afhankelijkheid van Amerikaanse presidentiële decreten het kwetsbaar voor veranderingen in de Amerikaanse regering en het beleid. De geschiedenis van eerdere ongeldig verklaarde frameworks (Safe Harbor, Privacy Shield) onderstreept de inherente instabiliteit van dergelijke overeenkomsten, waardoor er voortdurende onzekerheid bestaat voor EU/NL organisaties.

V. Gevolgen van Voortdurende Afhankelijkheid: Een Meerzijdige Risicobeoordeling

Voortdurende afhankelijkheid van Amerikaanse cloudproviders brengt verschillende risico's met zich mee voor EU/NL organisaties en overheden.

- **Data soevereiniteit en jurisdictionele uitdagingen:** Het verlies van controle over data die is opgeslagen bij Amerikaanse providers en de mogelijkheid dat Amerikaanse wetgeving voorrang krijgt op EU/NL wetgeving vormen significante risico's.²⁸ Dit betekent dat EU/NL data, inclusief potentieel gevoelige overheidsinformatie, onderworpen blijft aan de jurisdictie van een derde land, wat kwetsbaarheden creëert voor buitenlandse surveillance en juridische processen die mogelijk niet in lijn zijn met de belangen of waarden van de EU/NL.³¹ De CLOUD Act is het primaire mechanisme waardoor deze jurisdictionele uitdaging ontstaat. De snippets benadrukken consistent de mogelijkheid voor Amerikaanse autoriteiten om toegang te krijgen tot data die wordt gehouden door Amerikaanse bedrijven, ongeacht de locatie. Dit ondermijnt direct het concept van EU/NL data soevereiniteit – het vermogen van de EU/NL om ultieme controle te hebben over haar eigen data en digitale infrastructuur.
- **Beveiligingskwetsbaarheden en potentieel voor ongeautoriseerde toegang:** Het opslaan van grote hoeveelheden data bij een beperkt aantal dominante providers creëert aantrekkelijke doelwitten voor cyberaanvallen.⁴ Er zijn in het verleden incidenten en uitval geweest die grote cloudproviders hebben getroffen.¹²⁶ Concentratie van kritieke data en processen op een paar platforms, zelfs met robuuste beveiligingsmaatregelen, vergroot de potentiële impact van succesvolle cyberaanvallen of technische storingen. Afhankelijkheid van een beperkt aantal providers creëert een systemisch risico voor het gehele digitale ecosysteem van de EU/NL. Hoewel grote cloudproviders aanzienlijk investeren in beveiliging, maakt de enorme hoeveelheid data die zij beheren hen tot aantrekkelijke doelwitten. Uitval in het verleden toont aan dat zelfs de grootste providers niet immuun zijn voor verstoringen,

of deze nu het gevolg zijn van technische problemen, natuurrampen of cyberaanvallen. Voor kritieke overheidsdiensten en essentiële bedrijven kunnen dergelijke uitval ernstige gevolgen hebben.

- **Compliance complexiteit en potentiële juridische gevolgen:** Het naleven van zowel Amerikaanse als EU/NL regelgeving kan leiden tot boetes en juridische stappen wegens niet-naleving van de AVG en NIS2.⁴ Het navigeren door de conflicterende wettelijke vereisten van de Amerikaanse CLOUD Act en de EU/NL regelgeving inzake databescherming en cybersecurity creëert een complexe en potentieel kostbare compliance last voor EU/NL organisaties. Het niet naleven van beide sets van wetten kan leiden tot aanzienlijke financiële sancties en reputatieschade.
- **Economische implicaties en vendor lock-in:** Het risico om vast te raken in de propriëtaire ecosystemen van Amerikaanse BigTech, waardoor het moeilijk en duur wordt om van provider te wisselen, is aanzienlijk.⁴ Er bestaat potentieel voor verhoogde kosten en verminderde concurrentiekracht als men gedwongen wordt om op korte termijn te vertrouwen op mogelijk minder innovatieve of duurdere Europese alternatieven.¹ De dominantie van Amerikaanse BigTech in de cloudmarkt kan leiden tot vendor lock-in, waardoor de onderhandelingspositie van EU/NL organisaties wordt beperkt en hun vermogen om innovatieve oplossingen van Europese providers te adopteren mogelijk wordt belemmerd. Hoewel de overgang aanvankelijke kosten met zich mee kan brengen, kunnen de voordelen van digitale soevereiniteit en een concurrerende Europese markt op lange termijn deze kosten overstijgen.
- **Impact op innovatie en de Europese digitale economie:** Afhankelijkheid van niet-Europese providers kan de groei en ontwikkeling van de Europese cloudindustrie en digitale economie belemmeren.¹ Overmatige afhankelijkheid van Amerikaanse BigTech kan de groei van Europese cloudproviders verstikken en de ontwikkeling van een levendig en concurrerend Europees digitaal ecosysteem beperken, wat mogelijk de innovatie en de economische groei op lange termijn binnen de EU/NL belemmert.

VI. De Noodzaak tot Verandering: Naar een Meer Onafhankelijke ICT-Toekomst

Het bereiken van digitale soevereiniteit is van strategisch belang voor de EU/NL in een steeds volatieler geopolitiek landschap.¹ Het is van cruciaal belang om de kwetsbaarheid voor potentiële politieke druk of unilaterale acties van de Amerikaanse overheid te verminderen.¹ Het is van essentieel belang om te voldoen aan de EU/NL wet- en regelgeving zonder het risico te lopen te conflicteren met extraterritoriale Amerikaanse wetgeving.²⁷ Het bereiken van digitale soevereiniteit is niet slechts een kwestie van technologische onafhankelijkheid; het is een fundamentele vereiste voor nationale veiligheid, economische stabiliteit en de bescherming van de rechten van burgers in het digitale tijdperk. Het verminderen van de afhankelijkheid van providers die onderworpen zijn aan buitenlandse jurisdicties is cruciaal voor de EU/NL om controle te behouden over haar eigen digitale lot en haar vermogen te waarborgen om autonoom te handelen in cyberspace.

VII. Europese Alternatieven Onderzoeken: Een Landschapsoverzicht

De Europese markt voor cloudservices kent een groeiend aantal potentiële alternatieve providers voor de Amerikaanse BigTech bedrijven. Voorbeelden hiervan zijn OVHcloud, Scaleway, IONOS, T-Systems, Hetzner en SAP.⁵ Deze alternatieven bieden verschillende sterktes en beperkingen in vergelijking met de Amerikaanse BigTech bedrijven, bijvoorbeeld op het gebied van de breedte van het serviceaanbod, schaalbaarheid en wereldwijde dekking. Er zijn ook EU-initiatieven zoals GAIA-X en de European Cloud Federation die gericht zijn op het bevorderen van een concurrerend Europees cloud ecosysteem.¹ Een groeiend aantal Europese cloudproviders biedt levensvatbare alternatieven voor Amerikaanse BigTech, met een sterke focus op data soevereiniteit, AVG compliance en concurrerende prijzen. Hoewel ze misschien nog niet de schaal en de breedte van de diensten van de Amerikaanse giganten evenaren, ontwikkelen ze hun capaciteiten snel en vormen ze een cruciaal element in de weg van Europa naar digitale onafhankelijkheid. Initiatieven zoals GAIA-X, ondanks de uitdagingen, spelen een vitale rol bij het vaststellen van standaarden voor interoperabiliteit en vertrouwen binnen het Europese cloud ecosysteem.

VIII. Strategische Overwegingen voor de Overstap naar Europese Oplossingen

De overgang van Amerikaanse naar Europese cloudproviders brengt praktische overwegingen en uitdagingen met zich mee. Dit omvat technische aspecten zoals datamigratie, applicatiecompatibiliteit en integratie met bestaande systemen.²⁸ Ook de kostenimplicaties van migratie, inclusief potentiële initiële investeringen en operationele kosten op lange termijn, moeten worden overwogen.¹ Daarnaast zijn organisatorische veranderingen vereist voor een succesvolle overgang, waaronder training en ontwikkeling van vaardigheden.²⁸ Het is belangrijk om potentiële weerstand tegen verandering en het vermeende gemak van bestaande Amerikaanse oplossingen aan te pakken.¹²¹ Een gefaseerde en strategische aanpak van migratie, waarbij kritieke data en diensten prioriteit krijgen, is essentieel.²¹⁴ Het is ook van belang om robuuste exit strategieën te ontwikkelen voor de huidige Amerikaanse cloudproviders.²⁵ Het hebben van goed gedefinieerde exit strategieën is cruciaal voor het behouden van controle en flexibiliteit, het voorkomen van vendor lock-in en het waarborgen van de mogelijkheid om indien nodig over te stappen naar Europese alternatieven. Dit omvat het begrijpen van dataportabiliteit, contractuele voorwaarden en de stappen die nodig zijn om data en applicaties naadloos te migreren.

IX. Aanbevelingen voor EU/NL Organisaties en Overheden

- **Voor EU/NL Organisaties:**
 - Voer uitgebreide risicobeoordelingen uit om de huidige afhankelijkheid van Amerikaanse cloudservices te evalueren en kritieke kwetsbaarheden te identificeren.⁷⁸
 - Ontwikkel een gefaseerde migratiestrategie naar Europese cloudalternatieven, beginnend met niet-kritieke data en applicaties.²¹⁴
 - Prioriteer Europese providers die aansluiten bij de data soevereiniteit en regelgevingsvereisten van de EU/NL.⁵
 - Implementeer robuuste data encryptie en toegangscontrolemaatregelen om risico's te beperken die verband houden met data die buiten de EU/NL jurisdictie is opgeslagen.²⁶
 - Ontwikkel duidelijke exit strategieën voor bestaande Amerikaanse cloudcontracten.²⁵

- Win juridisch advies in om de naleving van zowel EU/NL als eventuele resterende Amerikaanse regelgeving te waarborgen.
- **Voor EU/NL Overheden:**
 - Implementeer duidelijk beleid en regelgeving die data soevereiniteit prioriteren en de adoptie van Europese cloudservices voor entiteiten in de publieke sector aanmoedigen.²⁵
 - Verhoog de financiering en ondersteuning voor de ontwikkeling en groei van de Europese cloudindustrie en initiatieven zoals GAIA-X.¹
 - Bevorder de adoptie van EU-gecertificeerde cloudservices (EUCS) in zowel de publieke als de private sector.¹⁰⁶
 - Werk samen met andere EU-lidstaten om gemeenschappelijke standaarden en regelgeving voor cloudservices vast te stellen, waardoor een uniforme Europese digitale markt wordt bevorderd.²¹⁸
 - Vergroot het bewustzijn onder organisaties over de risico's van het vertrouwen op niet-Europese cloudproviders en de voordelen van de overstap naar Europese alternatieven.²⁵
 - Overweeg stimuleringsmaatregelen en ondersteuningsprogramma's om de overgang voor bedrijven en organisaties te vergemakkelijken.

X. Conclusie: Een Koers Uitstippelen voor Europese Digitale Soevereiniteit

Het is van cruciaal belang dat de EU/NL proactief de risico's aanpakt die verbonden zijn aan de afhankelijkheid van Amerikaanse BigTech cloudproviders. Een geleidelijke en strategische overgang naar Europese alternatieven is essentieel voor het bereiken van meer digitale soevereiniteit, het verbeteren van de cybersecurity en het waarborgen van de naleving van EU/NL wetgeving. Deze verschuiving zal niet alleen risico's beperken, maar ook de groei van de Europese digitale economie bevorderen en de positie van de EU/NL in het mondiale digitale landschap versterken.

Geciteerd werk

1. EU-US rift triggers call for made-in-Europe tech - Politico.eu, geopend op mei 6, 2025, <https://www.politico.eu/article/push-for-eurostack-as-eu-us-tech-tensions-grow/>
2. The Transatlantic Tech Clash: Will Europe “De-Risk” from the United ..., geopend op mei 6, 2025, <https://www.csis.org/analysis/transatlantic-tech-clash-will-europe-de-risk-united-states>
3. GAIA-X: Europe's values-based counter to U.S. cloud dominance - Leiden Law Blog, geopend op mei 6, 2025, <https://www.leidenlawblog.nl/articles/gaia-x-europes-values-based-counter-to-u-s-cloud-dominance>
4. European Tech Sovereignty: Why Cloud Independence Matters for the EU | Hivenet, geopend op mei 6, 2025, <https://www.hivenet.com/post/why-europe-must-reclaim-its-european-tech-sovereignty-and-cloud-independence-before-its-too-late>

5. European Cloud Providers: What Are the Options Today? - InfoQ, geopend op mei 6, 2025, <https://www.infoq.com/news/2025/03/european-cloud-providers/>
6. Picking a European Public Cloud Provider | Alexander Samsig, geopend op mei 6, 2025, <https://asamsig.com/blog/picking-a-european-cloud-provider>
7. European cloud hosts offer an escape from AWS, Azure, and GCP - TNW, geopend op mei 6, 2025, <https://thenextweb.com/news/european-cloud-alternative-to-aws-azure-and-gcp>
8. European cloud providers : r/cscareerquestionsEU - Reddit, geopend op mei 6, 2025, https://www.reddit.com/r/cscareerquestionsEU/comments/1i6vvh8/european_cloud_providers/
9. Companies in the EU are starting to look for ways to ditch Amazon, Google, and Microsoft cloud services. : r/stocks - Reddit, geopend op mei 6, 2025, https://www.reddit.com/r/stocks/comments/1jilfwg/companies_in_the_eu_are_starting_to_look_for_ways/
10. Choose the EU Cloud | EU-based cloud providers, geopend op mei 6, 2025, <https://www.eucloud.tech/>
11. #10 Best Cloud Service Providers in Europe for 2025 | V2 Cloud, geopend op mei 6, 2025, <https://v2cloud.com/blog/best-cloud-service-providers-in-europe>
12. Top Cloud Providers in Europe 2025 - Serverspace.io, geopend op mei 6, 2025, <https://serverspace.io/about/blog/top-cloud-providers-in-europe-2024/>
13. European cloud computing platforms, geopend op mei 6, 2025, <https://european-alternatives.eu/category/cloud-computing-platforms>
14. EU Cloud Service Providers : r/eupersonalfinance - Reddit, geopend op mei 6, 2025, https://www.reddit.com/r/eupersonalfinance/comments/1jjmq3b/eu_cloud_service_providers/
15. Scaleway: Europe's empowering cloud provider, geopend op mei 6, 2025, <https://www.scaleway.com/en/>
16. EU-based cloud providers, geopend op mei 6, 2025, <https://www.eucloud.tech/eu-providers/cloud>
17. CISPE - The Voice of Cloud Infrastructure Service Providers in Europe |, geopend op mei 6, 2025, <https://cispe.cloud/>
18. EU-U.S. Trade and Industrial Relations in Turbulent Geoeconomic Waters, geopend op mei 6, 2025, <https://www.americanprogress.org/article/trade-trust-and-transition-shaping-the-next-transatlantic-chapter/eu-u-s-trade-and-industrial-relations-in-turbulent-geoeconomic-waters/>

19. Microsoft Commits to Protecting Europe from Political Risks Amid US-EU Trade Tensions, geopend op mei 6, 2025, <https://themunicheye.com/microsoft-europe-trade-conflict-protection-19987>
20. Global Risks to the EU: A blueprint to navigate the year ahead, geopend op mei 6, 2025, <https://www.iss.europa.eu/publications/commentary/global-risks-eu-blueprint-navigate-year-ahead>
21. Charting cross-Atlantic dynamics: Shaping the future of EU-U.S. cloud sovereignty and data privacy - VMware Blogs, geopend op mei 6, 2025, <https://blogs.vmware.com/cloud-foundation/2024/12/10/charting-cross-atlantic-dynamics-shaping-the-future-of-eu-u-s-cloud-sovereignty-and-data-privacy/>
22. Transatlantic Trade Tensions: The Looming US-EU Showdown | Wilson Center, geopend op mei 6, 2025, <https://www.wilsoncenter.org/article/transatlantic-trade-tensions-looming-us-eu-showdown>
23. Looking ahead to the next chapter of US-EU digital collaboration - Atlantic Council, geopend op mei 6, 2025, <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/looking-ahead-to-the-next-chapter-of-us-eu-digital-collaboration/>
24. Top Geopolitical Risks of 2025 - S&P Global, geopend op mei 6, 2025, <https://www.spglobal.com/en/research-insights/market-insights/geopolitical-risk>
25. Time to ditch US tech services, says Dutch parliament - The Register, geopend op mei 6, 2025, https://www.theregister.com/2025/03/19/dutch_parliament_us_tech/
26. Microsoft announces new European digital commitments - Microsoft On the Issues, geopend op mei 6, 2025, <https://blogs.microsoft.com/on-the-issues/2025/04/30/european-digital-commitments/>
27. CLOUD Act: European companies must act now | mailbox.org, geopend op mei 6, 2025, <https://mailbox.org/en/post/digital-sovereignty-in-uncertain-times-why-european-companies-must-act-now>
28. Data sovereignty in focus as Europe scrutinizes US cloud influence - Blocks and Files, geopend op mei 6, 2025, <https://blocksandfiles.com/2025/03/27/eu-data-sovereignty-and-trumps-usa/>
29. How the CLOUD-Act works in data storage in Europe | By our experts, geopend op mei 6, 2025, <https://english.ncsc.nl/latest/weblog/weblog/2022/how-the-cloud-act-works-in-data-storage-in-europe>
30. How the CLOUD Act Challenges GDPR Compliance for EU Businesses, geopend op mei 6, 2025, <https://www.impossiblecloud.com/blog/how-the-cloud-act-challenges-gdpr-compliance-for-eu-businesses-using-u-s-s3-backup>
31. US Cloud Act: Threat for European Data Protection - Conceptboard, geopend op mei 6, 2025, <https://conceptboard.com/blog/us-cloud-act-european-data-protection/>

32. The CLOUD Act and the European Union: Myths vs. Facts - Business Software Alliance, geopend op mei 6, 2025, <https://www.bsa.org/files/policy-filings/02282019CLOUDACTEUMythsFact.pdf>
33. The CLOUD Act and Transatlantic Trust - CSIS, geopend op mei 6, 2025, <https://www.csis.org/analysis/cloud-act-and-transatlantic-trust>
34. ANNEX. Initial legal assessment of the impact of the US CLOUD Act on the EU - European Data Protection Board, geopend op mei 6, 2025, https://www.edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file2/edpb_edps_joint_response_us_cloudact_annex.pdf
35. US CLOUD Act: Definition, Purpose, Implications, Challenges & Compliance - Kiteworks, geopend op mei 6, 2025, <https://www.kiteworks.com/risk-compliance-glossary/us-cloud-act/>
36. Frequently Asked Questions about the U.S. CLOUD Act - Cross-Border Data Forum, geopend op mei 6, 2025, <https://www.crossborderdataforum.org/cloudactfaqs/>
37. CLOUD Act: what is it, and how does it affect cybersecurity? - Rocket.Chat, geopend op mei 6, 2025, <https://www.rocket.chat/blog/cloud-act>
38. Maintaining data privacy beyond the reach of the US CLOUD Act - Resources, geopend op mei 6, 2025, <https://info.varnish-software.com/blog/maintaining-data-privacy-us-cloud-act>
39. Does the UK-U.S. agreement under the U.S. CLOUD Act affect UK's adequacy under the GDPR? | Technology Law Dispatch, geopend op mei 6, 2025, <https://www.technologylawdispatch.com/2022/10/global-data-transfers/does-the-uk-us-agreement-under-the-us-cloud-act-affect-uks-adequacy-under-the-gdpr/>
40. Small chance of U.S. government accessing European data under CLOUD Act - DIGITPOL, geopend op mei 6, 2025, <https://digitpol.com/small-chance-of-u-s-government-accessing-european-data-under-cloud-act/>
41. Extraterritorial effect of the US CLOUD Act in Europe - Freevacy, geopend op mei 6, 2025, <https://www.freevacy.com/news/dutch-ncsc/extraterritorial-effect-of-the-us-cloud-act-in-europe/2781>
42. 'Small chance' of U.S. government accessing European data under ..., geopend op mei 6, 2025, <https://english.ncsc.nl/latest/weblog/weblog/2022/small-chance-of-u.s.-government-accessing-european-data-under-cloud-act>
43. Dutch memo addresses US CLOUD Act reach in Europe, geopend op mei 6, 2025, <https://www.pinsentmasons.com/out-law/news/dutch-memo-us-cloud-act-europe>
44. How CLOUD Act Agreements Expand U.S. Extraterritorial Investigatory Powers - Duke Law Scholarship Repository, geopend op mei 6, 2025, <https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1583&context=djcil>

45. EU and CLOUD Act [closed] - gdpr - Law Stack Exchange, geopend op mei 6, 2025, <https://law.stackexchange.com/questions/89963/eu-and-cloud-act>
46. Potential conflict and harmony between GDPR and the CLOUD Act - Reed Smith LLP, geopend op mei 6, 2025, <https://www.reedsmith.com/en/perspectives/2018/06/potential-conflict-and-harmony-between-gdpr-and-the-cloud-act>
47. U.S. CLOUD Act vs. GDPR - activeMind.legal, geopend op mei 6, 2025, <https://www.activemind.legal/guides/us-cloud-act/>
48. The CLOUD Act: Unveiling European Powerlessness - Groupe d'Etudes Géopolitiques, geopend op mei 6, 2025, <https://geopolitique.eu/articles/the-cloud-act-unveiling-european-powerlessness/>
49. European Data Sovereignty in an Era of Global Data Legislation - Wizuda, geopend op mei 6, 2025, <https://wizuda.com/compliant-file-share/data-sovereignty-europe/>
50. Why should international companies prioritise a sovereign cloud in Germany?, geopend op mei 6, 2025, <https://digital.orange-business.com/en-en/einblicke/blog-numerik/why-should-international-companies-prioritise-sovereign-cloud-germany>
51. Data sovereignty in focus as Europe scrutinizes US cloud influence - Blocks and Files, geopend op mei 6, 2025, <https://blocksandfiles.com/2025/03/26/eu-data-sovereignty-and-trumps-usa/>
52. CLOUD Act - Wikipedia, geopend op mei 6, 2025, https://en.wikipedia.org/wiki/CLOUD_Act
53. Frequently Asked Questions A. Purpose of the CLOUD Act - Department of Justice, geopend op mei 6, 2025, <https://www.justice.gov/criminal/media/999616/dl?inline>
54. Cross-Border Data Sharing Under the CLOUD Act | Congress.gov, geopend op mei 6, 2025, <https://www.congress.gov/crs-product/R45173>
55. Seven Years of the CLOUD Act: How It's Modernizing Access to Digital Evidence, geopend op mei 6, 2025, <https://techpost.bsa.org/2025/04/04/seven-years-of-the-cloud-act-how-its-modernizing-access-to-digital-evidence/>
56. CLOUD Act Resources - Criminal Division - Department of Justice, geopend op mei 6, 2025, <https://www.justice.gov/criminal/cloud-act-resources>
57. CLOUD Act - AWS, geopend op mei 6, 2025, <https://aws.amazon.com/compliance/cloud-act/>
58. The CLOUD Act | Strategic Technologies Blog - CSIS, geopend op mei 6, 2025, <https://www.csis.org/blogs/strategic-technologies-blog/cloud-act>
59. The C.L.O.U.D. Act: How to make the data “un-territorial”? - RiskInsight, geopend op mei 6, 2025, <https://www.riskinsight-wavestone.com/en/2021/11/the-c-l-o-u-d-act-how-to-make-the-data-un-territorial/>

60. Defining the Scope of “Possession, Custody, or Control” for Privacy Issues and the CLOUD Act - Journal of National Security Law & Policy, geopend op mei 6, 2025, <https://jnsllp.com/2020/01/23/defining-the-scope-of-possession-custody-or-control-for-privacy-issues-and-the-cloud-act/>
61. US CLOUD Act FAQ - Oracle, geopend op mei 6, 2025, https://www.oracle.com/contracts/docs/us_cloud_act_faq.pdf
62. DIVISION V—CLOUD ACT - Epic.org, geopend op mei 6, 2025, <https://epic.org/wp-content/uploads/privacy/cloud-act/cloud-act-text.pdf>
63. 18 U.S. Code § 2523 - Executive agreements on access to data by foreign governments, geopend op mei 6, 2025, <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/2523>
64. The CLOUD Act - Epic.org, geopend op mei 6, 2025, <https://epic.org/the-cloud-act/>
65. H.R.4943 - 115th Congress (2017-2018): To amend title 18, United States Code, to improve law enforcement access to data stored across borders, and for other purposes., geopend op mei 6, 2025, <https://www.congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/4943>
66. Cloud-Act.pdf - Just Security, geopend op mei 6, 2025, <https://www.justsecurity.org/wp-content/uploads/2018/02/Cloud-Act.pdf>
67. Office of the Attorney General; Clarifying Lawful Overseas Use of Data Act; Attorney General Certification and Determination - Federal Register, geopend op mei 6, 2025, <https://www.federalregister.gov/documents/2022/07/06/2022-14320/office-of-the-attorney-general-clarifying-lawful-overseas-use-of-data-act-attorney-general>
68. CLOUD Act, geopend op mei 6, 2025, https://www.justice.gov/d9/pages/attachments/2019/04/09/cloud_act.pdf
69. NIS2: Another European Game-Changer for U.S. Manufacturers, geopend op mei 6, 2025, <https://www.dbta.com/BigDataQuarterly/Articles/NIS2-Another-European-Game-Changer-for-US-Manufacturers-168076.aspx>
70. NIS2 Directive: new rules on cybersecurity of network and information systems, geopend op mei 6, 2025, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/nis2-directive>
71. Google Workspace Data Security: Legal Insights - Freemindtronic, geopend op mei 6, 2025, <https://freemindtronic.com/google-workspace-data-security-legal-insights/>
72. The European Data Act: 5 Things Cloud Services Provider Should Know, geopend op mei 6, 2025, <https://www.orricks.com/en/Insights/2024/06/The-European-Data-Act-5-Things-Cloud-Services-Provider-Should-Know>
73. Navigating the new EU cybersecurity standards: The NIS2 Directive and Cyber Resilience Act | IAPP, geopend op mei 6, 2025, <https://iapp.org/news/a/navigating-the-new-eu-cybersecurity-standards-the-nis2-directive-and-cyber-resilience-act>

74. NIS2 - Time to Act and Achieve Compliance - Sirma, geopend op mei 6, 2025, <https://sirma.com/insights/nis-2-time-to-act-and-achieve-compliance.html>
75. Understanding the NIS2 Directive: Boosting Cloud Security and Compliance - Cyscale, geopend op mei 6, 2025, <https://cyscale.com/blog/nis2-directive-readiness/>
76. Compare and Contrast: NIS2 Directive & Cyber Resilience Act - Gira Group, geopend op mei 6, 2025, <https://www.gira.group/post/compare-and-contrast-nis2-directive-cyber-resilience-act>
77. DORA & NIS2 compliance: Strengthening cybersecurity in 2025 | Sysdig, geopend op mei 6, 2025, <https://sysdig.com/blog/the-first-cnapp-out-of-the-box-nis2-and-dora-compliance/>
78. How to safely use cloud computing in the face of NIS2? - OChK, geopend op mei 6, 2025, <https://ochk.cloud/blog/cloud-computing-and-nis2-directive>
79. Comparing EU cybersecurity frameworks: NIS2, GDPR, DORA and more | Blog, geopend op mei 6, 2025, <https://www.cyberday.ai/blog/comparing-eu-cybersecurity-frameworks>
80. Navigating the New Cybersecurity Landscape: Key Implications of the EU's NIS 2 Directive | Insights | Skadden, Arps, Slate, Meagher & Flom LLP, geopend op mei 6, 2025, <https://www.skadden.com/insights/publications/2024/10/navigating-the-new-cybersecurity-landscape>
81. How Google Cloud is preparing for NIS2 and supporting a stronger European cyber ecosystem, geopend op mei 6, 2025, <https://cloud.google.com/blog/products/identity-security/how-google-cloud-is-preparing-for-nis2-and-protecting-europe-from-cyber-threats>
82. NIS2 in a European country comparison: How are the member states implementing the new EU cybersecurity legislation? - ABB, geopend op mei 6, 2025, <https://library.e.abb.com/public/bcdef3200f414d0ba7e2f4606bdee5d8/ABB%20NIS2%20EU%20Country%20Comparison%20Study.pdf>
83. What Is NIS2? | Compliance and Policies - Akamai, geopend op mei 6, 2025, <https://www.akamai.com/glossary/what-is-nis2>
84. NIS2 Directive Explained: Strengthening Network Security - RUCKUS Networks, geopend op mei 6, 2025, https://www.ruckusnetworks.com/blog/2025/nis2-explained/understanding_nis2_framework_for_network_security
85. NIS2 Requirements | 10 Minimum Measures to Address - The NIS2 Directive, geopend op mei 6, 2025, <https://nis2directive.eu/nis2-requirements/>
86. The NIS 2 Directive | Updates, Compliance, Training, geopend op mei 6, 2025, <https://www.nis-2-directive.com/>
87. NIS2: How to secure remote access to sensitive data? - Cyber Solutions By Thales, geopend op mei 6, 2025, <https://cds.thalesgroup.com/en/hot-topics/nis2-how-secure-remote-access-sensitive-data>

88. NIS2 Directive | What is NIS2 Compliance? | EU Regulation - DataCore Software, geopend op mei 6, 2025, <https://www.datacore.com/blog/nis2-directive/>
89. Scope of NIS2 Directive: Does It Apply to You? 20% of UK Enterprises Unsure - Sprinto, geopend op mei 6, 2025, <https://sprinto.com/blog/nis2scope/>
90. Five things to know if your company falls under the scope of NIS2 - EY, geopend op mei 6, 2025, https://www.ey.com/en_dk/insights/cybersecurity/five-things-to-know-if-your-company-falls-under-the-scope-of-nis2
91. How the NIS2 Directive will impact Data Security - Raito, geopend op mei 6, 2025, <https://www.raito.io/post/what-nis2-directive-means-for-data-security>
92. NIS 2 Directive full text in an easy-to-read format - Advisera, geopend op mei 6, 2025, <https://advisera.com/nis2/>
93. NIS 2 Directive, Preamble 1-10, Final Text, geopend op mei 6, 2025, https://www.nis-2-directive.com/NIS_2_Directive_Preamble_1_to_10.html
94. NIS2: Commission implementing regulation on critical entities and networks, geopend op mei 6, 2025, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/nis2-commission-implementing-regulation-critical-entities-and-networks>
95. Directive (EU) 2022/2555 of the European Parliament and of the Council - Publications Office, geopend op mei 6, 2025, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2555>
96. References - The NIS2 Directive, geopend op mei 6, 2025, <https://nis2directive.eu/references/>
97. Document 02022L2555-20221227 - EUR-Lex.europa.eu. - European Union, geopend op mei 6, 2025, <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/2022-12-27/eng>
98. Directive - 2022/2555 - EN - EUR-Lex - European Union, geopend op mei 6, 2025, <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj/eng>
99. Directive (EU) 2022/2555 on measures for a high common level of cybersecurity across the Union, amending Regulation (EU) No 910/2014 and Directive (EU) 2018/1972, and repealing Directive (EU) 2016/1148 (NIS 2 Directive) - European Sources Online, geopend op mei 6, 2025, <https://www.europeansources.info/record/proposal-for-a-directive-on-measures-for-a-high-common-level-of-cybersecurity-across-the-union/>
100. How Google Cloud can help customers achieve compliance with NIS2, geopend op mei 6, 2025, <https://cloud.google.com/blog/products/identity-security/how-google-cloud-can-help-customers-achieve-compliance-with-nis2>
101. ADVISORY: ORACLE CLOUD APPLICATIONS AND THE NETWORK AND INFORMATION SECURITY (NIS2) DIRECTIVE, geopend op mei 6, 2025, https://www.oracle.com/sn/a/ocom/docs/Compliance-Advisory_NIS2.pdf

102. How Data Centers Can Achieve EU NIS2 Compliance with Confidential Computing, geopend op mei 6, 2025, <https://enclave.io/resources/how-data-centers-can-achieve-eu-nis2-compliance-with-confidential-computing>
103. New Eu Cyber Rules (NIS2) Take Effect; Implementing Rules Adopted - Mayer Brown, geopend op mei 6, 2025, <https://www.mayerbrown.com/en/insights/publications/2024/10/new-eu-cyber-rules-nis2-take-effect-implementing-rules-adopted>
104. Is Your Cloud NIS2 Ready? - Mitigant, geopend op mei 6, 2025, <https://www.mitigant.io/en/blog/is-your-cloud-nis2-ready>
105. Are you “critical”? Then you need to take action on NIS2 - Open Telekom Cloud, geopend op mei 6, 2025, <https://www.open-telekom-cloud.com/en/blog/cloud-computing/nis2-directive-cyber-resilience>
106. The EU cybersecurity certification impact on European businesses - VMware Blogs, geopend op mei 6, 2025, <https://blogs.vmware.com/cloudprovider/2023/07/the-eu-cybersecurity-certification-impact-on-european-businesses.html>
107. What is digital sovereignty and how are countries approaching it? | World Economic Forum, geopend op mei 6, 2025, <https://www.weforum.org/stories/2025/01/europe-digital-sovereignty/>
108. Effect of Trump Presidency on the EU-US Data Transfer Agreement - Digital Samba, geopend op mei 6, 2025, <https://www.digitalsamba.com/blog/trump-presidency-threatens-the-stability-of-the-eu-us-data-transfer-agreement>
109. Cross-Border Data Flow: The EU-US Privacy Shield's Demise | UpGuard, geopend op mei 6, 2025, <https://www.upguard.com/blog/eu-us-privacy-shield>
110. The Trump Administration Should Not Mess With the EU-U.S. Data Privacy Framework, geopend op mei 6, 2025, <https://www.lawfaremedia.org/article/the-trump-administration-should-not-mess-with-the-eu-u.s.-data-privacy-framework>
111. Explaining The New Data Privacy Framework: Privacy Shield's Replacement | ADR.ORG, geopend op mei 6, 2025, <https://www.adr.org/blog/explaining-the-new-data-privacy-framework-privacy-shields-replacement>
112. EU vs US: What Are the Differences Between Their Data Privacy Laws? | Endpoint Protector, geopend op mei 6, 2025, <https://www.endpointprotector.com/blog/eu-vs-us-what-are-the-differences-between-their-data-privacy-laws/>
113. EU-US data transfers - European Commission, geopend op mei 6, 2025, https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection/eu-us-data-transfers_en

114. Why should my company join the EU-US Data Privacy Framework? - IAPP, geopend op mei 6, 2025, <https://iapp.org/news/a/why-should-my-company-join-the-eu-u-s-data-privacy-framework>
115. The EU-US Data Privacy Framework: Are You in Compliance?, geopend op mei 6, 2025, <https://frblaw.com/eu-us-data-privacy-compliance/>
116. FAQs – General - Data Privacy Framework, geopend op mei 6, 2025, <https://www.dataprivacyframework.gov/program-articles/FAQs%E2%80%93General>
117. Questions & Answers: EU-US Data Privacy Framework - European Commission, geopend op mei 6, 2025, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_3752
118. US-EU deal eases companies' data-transfer risk — for now | Legal Dive, geopend op mei 6, 2025, <https://www.legaldive.com/news/us-eu-data-transfer-framework-privacy-corporate-law/686329/>
119. Risks when hosting personal data on US cloud servers - RA Marian Härtel, geopend op mei 6, 2025, <https://itmedialaw.com/en/risks-when-hosting-personal-data-on-us-cloud-servers/>
120. EU Data Sovereignty at Risk: Why Europe Must Now Break Away From US Services, geopend op mei 6, 2025, <https://teamwire.eu/en/blog/eu-data-sovereignty/>
121. Europe begins to worry about US-controlled clouds - The Register, geopend op mei 6, 2025, https://www.theregister.com/2025/02/26/europe_has_second_thoughts_about/
122. 7 Reasons Why American 'Sovereign Platforms' in Europe are a Risk - Wire, geopend op mei 6, 2025, <https://wire.com/en/blog/7-reasons-why-american-sovereign-platforms-in-europe-are-a-risk-to-your-data-and-privacy>
123. Mitigating the risk of US surveillance for public sector services in the cloud, geopend op mei 6, 2025, <https://policyreview.info/articles/analysis/mitigating-risk-us-surveillance-public-sector-services-cloud>
124. Can the EU afford to drive out American cloud services? | Centre for European Reform, geopend op mei 6, 2025, <https://www.cer.eu/insights/can-eu-afford-drive-out-american-cloud-services>
125. Cloud Data Sovereignty Governance and Risk Implications of Cross-Border Cloud Storage, geopend op mei 6, 2025, <https://www.isaca.org/resources/news-and-trends/industry-news/2024/cloud-data-sovereignty-governance-and-risk-implications-of-cross-border-cloud-storage>
126. Could Trump pull the plug on European tech? - Sifted, geopend op mei 6, 2025, <https://sifted.eu/articles/donald-trump-europe-eu-cloud-tariffs>

127. The global IT outage exposed Europe's dangerous dependence on US tech - TNW, geopend op mei 6, 2025, <https://thenextweb.com/news/crowdstrike-global-it-outage-exposes-european-tech>
128. Azure Open AI service unavailable east-us region - Microsoft Q&A, geopend op mei 6, 2025, <https://learn.microsoft.com/en-us/answers/questions/2245448/azure-open-ai-service-unavailable-east-us-region>
129. AWS Post-Event Summaries, geopend op mei 6, 2025, <https://aws.amazon.com/premiumsupport/technology/pes/>
130. AWS eu-central-1 Was Down and Our Customers Didn't Even Know - Redis, geopend op mei 6, 2025, <https://redis.io/blog/aws-eu-central-outage/>
131. AWS Outage Analysis: July 28, 2022 - Cisco ThousandEyes, geopend op mei 6, 2025, <https://www.thousandeyes.com/blog/aws-outage-analysis-july-28-2022>
132. AWS Outage Analysis: December 7 & 10, 2021 - Cisco ThousandEyes, geopend op mei 6, 2025, <https://www.thousandeyes.com/blog/aws-outage-analysis-dec-7-2021>
133. Recent AWS Outages: Should You Panic? - GlobalDots, geopend op mei 6, 2025, <https://www.globaldots.com/resources/blog/recent-aws-outages-should-you-panic/>
134. The Complete History of AWS Outages, geopend op mei 6, 2025, <https://awsmaniac.com/aws-outages/>
135. Issues in eu-west-1, AWS aware - Reddit, geopend op mei 6, 2025, https://www.reddit.com/r/aws/comments/9j0lfn/issues_in_euwest1_aws_aware/
136. History of incidents reported by product - Google Cloud Service Health, geopend op mei 6, 2025, <https://status.cloud.google.com/summary>
137. From Paris to the world: Lessons learned from GCP's europe-west9 region outage - erol.ca, geopend op mei 6, 2025, <https://www.erol.ca/from-paris-to-the-world-lessons-learned-from-gcps-europe-west9-region-outage/>
138. Google Cloud suffers outage in Europe amid water leak, fire - The Register, geopend op mei 6, 2025, https://www.theregister.com/2023/04/26/google_cloud_outage/
139. Google Cloud region in Germany suffers 12 hour outage - DCD - Data Center Dynamics, geopend op mei 6, 2025, <https://www.datacenterdynamics.com/en/news/google-cloud-region-in-germany-suffers-12-hour-outage/>
140. Google Cloud Europe service disruption | Hacker News, geopend op mei 6, 2025, <https://news.ycombinator.com/item?id=35711349>
141. Could Cloud Firms Be Fined Next by the EU? - Futuriom, geopend op mei 6, 2025, <https://www.futuriom.com/articles/news/could-cloud-firms-be-fined-next-by-the-eu/2023/05>

142. What is SaaS GDPR Compliance? Key Rules & Requirements - PayPro Global, geopend op mei 6, 2025, <https://payproglobal.com/fr/reponses/what-is-saas-gdpr-compliance/>
143. How to achieve EU GDPR Compliance? A Practical Guide for SaaS Businesses - Neumetric, geopend op mei 6, 2025, <https://www.neumetric.com/journal/how-to-achieve-eu-gdpr-compliance-1617/>
144. 7 steps to GDPR compliance for SaaS companies - Vanta, geopend op mei 6, 2025, <https://www.vanta.com/resources/gdpr-compliance-for-saas>
145. A Guide to GDPR Compliance for SaaS apps: Keeping Data Safe and Your Business Compliant | Metomic, geopend op mei 6, 2025, <https://www.metomic.io/resource-centre/a-guide-to-gdpr-for-saas-apps>
146. GDPR advice for SaaS companies entering EU & UK markets - DPO Centre, geopend op mei 6, 2025, <https://www.dpocentre.com/gdpr-advice-for-saas-companies-entering-eu-uk-markets/>
147. Comprehensive Guide to GDPR Compliance for SaaS Companies - Zluri, geopend op mei 6, 2025, <https://www.zluri.com/blog/software-as-a-service-gdpr>
148. Legal Issues to Consider When Launching SaaS in Europe, geopend op mei 6, 2025, <https://kicksaaslegal.com/blogs/news/legal-issues-to-consider-when-launching-saas-in-europe>
149. EuroStack's Hypocrisy: A European Vision Built on American Cloud Solutions? |, geopend op mei 6, 2025, <https://ecipe.org/blog/eurostacks-hypocrisy/>
150. Understanding European Tech Sovereignty: Challenges and Opportunities - Hivenet, geopend op mei 6, 2025, <https://www.hivenet.com/post/understanding-european-tech-sovereignty-challenges-and-opportunities>
151. EU views break from US as 'unrealistic' amid global tech race – POLITICO, geopend op mei 6, 2025, <https://www.politico.eu/article/eu-us-big-tech-companies-trade-international-digital-strategy-europe-competitiveness/>
152. European biz calls for Euro tech for local people - The Register, geopend op mei 6, 2025, https://www.theregister.com/2025/04/23/european_biz_open_letter/
153. Trump takes aim at 'overseas extortion' of American tech companies: the EU-US rift deepens, geopend op mei 6, 2025, <https://www.iss.europa.eu/publications/commentary/trump-takes-aim-overseas-extortion-american-tech-companies-eu-us-rift>
154. Europe's Wake-Up Call for Tech Leadership | Carnegie Endowment for International Peace, geopend op mei 6, 2025, <https://carnegieendowment.org/europe/strategic-europe/2024/12/europes-wake-up-call-for-tech-leadership>

155. Europe moving away from American services : r/AZURE - Reddit, geopend op mei 6, 2025, https://www.reddit.com/r/AZURE/comments/1j03q6j/europe_moving_away_from_american_services/
156. EU-US data flow at risk, US cloud services could soon be illegal. : r/europe - Reddit, geopend op mei 6, 2025, https://www.reddit.com/r/europe/comments/1ii95hc/euus_data_flow_at_risk_us_cloud_services_could/
157. Best European Cloud Storage for Business | Big Tech Alternatives | Hivenet, geopend op mei 6, 2025, <https://www.hivenet.com/post/top-business-cloud-storage-europe-solutions>
158. Best European Cloud Storage in 2025 [EU Servers & GDPR] - Cloudwards.net, geopend op mei 6, 2025, <https://www.cloudwards.net/best-cloud-storage-for-europe/>
159. Understanding European Cloud Storage: Benefits and Options Available | Hivenet, geopend op mei 6, 2025, <https://www.hivenet.com/post/what-is-european-cloud-storage>
160. Wary of US surveillance? Try these European alternatives to Big Tech - Proton, geopend op mei 6, 2025, <https://proton.me/blog/european-tech-alternatives>
161. pCloud - Europe's Most Secure Cloud Storage, geopend op mei 6, 2025, <https://www.pcloud.com/eu>
162. Advice on European cloud storage? : r/privacy - Reddit, geopend op mei 6, 2025, https://www.reddit.com/r/privacy/comments/1jkhzpa/advice_on_european_cloud_storage/
163. European alternatives to Google Cloud Storage, geopend op mei 6, 2025, <https://european-alternatives.eu/alternative-to/google-cloud-storage>
164. The 5 best PaaS Providers in Europe - DEV Community, geopend op mei 6, 2025, <https://dev.to/code42cate/the-5-best-paas-providers-in-europe-1mkc>
165. Best Platform as a Service (PaaS) Providers in Europe - March 2025 Reviews & Comparison, geopend op mei 6, 2025, <https://sourceforge.net/software/platform-as-a-service-paas/europe/>
166. Best Platform as a Service (PaaS) Providers in Europe - Slashdot, geopend op mei 6, 2025, <https://slashdot.org/software/platform-as-a-service-paas/in-europe/>
167. Top Platform as a Service (PaaS) Providers in Europe in 2025 - Slashdot, geopend op mei 6, 2025, <https://slashdot.org/software/platform-as-a-service-paas/in-europe/?page=2>
168. European platform as a service (PaaS) providers, geopend op mei 6, 2025, <https://european-alternatives.eu/category/paas-platform-as-a-service>

169. PaaS | EU-based cloud providers, geopend op mei 6, 2025, <https://www.eucloud.tech/eu-providers/paas/>
170. PaaS – comprehensive platform services - ITENOS, geopend op mei 6, 2025, <https://itenos.de/en/cloud-provider/paas/>
171. European Alternatives to Microsoft Hotmail / Live / Outlook - Dev Problems, geopend op mei 6, 2025, <https://www.devproblems.com/european-alternatives-to-microsoft-hotmail-live-outlook/>
172. EU <-> US: alternative for Microsoft 365 : r/msp - Reddit, geopend op mei 6, 2025, https://www.reddit.com/r/msp/comments/1iv5k1f/eu_us_alternative_for_microsoft_365/
173. Office | EU-based cloud providers, geopend op mei 6, 2025, <https://www.eucloud.tech/eu-providers/office>
174. European alternatives to Microsoft Office, geopend op mei 6, 2025, <https://european-alternatives.eu/alternative-to/microsoft-office>
175. Top Office Suites in Europe in 2025 - Slashdot, geopend op mei 6, 2025, <https://slashdot.org/software/office-suites/in-europe/>
176. Why doesn't the EU create a Google Workspace / Microsoft 365 alternative? - Reddit, geopend op mei 6, 2025, https://www.reddit.com/r/de_EDV/comments/1inruv6/wieso_schafft_die_eu_keine_google_workspace/?tl=en
177. Discover our digital solutions for companies | OVHcloud Worldwide, geopend op mei 6, 2025, <https://www.ovhcloud.com/en/solutions/>
178. Global Cloud Service Provider, geopend op mei 6, 2025, <https://us.ovhcloud.com/>
179. Definition of a cloud service - OVH, geopend op mei 6, 2025, <https://www.ovhcloud.com/en/public-cloud/what-cloud-service/>
180. Dedicated server | Bare metal servers | OVHcloud Worldwide, geopend op mei 6, 2025, <https://www.ovhcloud.com/en/bare-metal/>
181. Professional Services: cloud advisory & cloud consulting | OVHcloud Worldwide, geopend op mei 6, 2025, <https://www.ovhcloud.com/en/professional-services/>
182. Web Hosting + Free Domain Name 1 Year! | OVHcloud Worldwide, geopend op mei 6, 2025, <https://www.ovhcloud.com/en/web-hosting/>
183. VPS – Your virtual private server in the cloud | OVHcloud Worldwide, geopend op mei 6, 2025, <https://www.ovhcloud.com/en/vps/>
184. Scaleway | Review, Pricing & Alternatives - GetDeploying, geopend op mei 6, 2025, <https://getdeploying.com/scaleway>

185. Scaleway - Tech Partners - Cloudflare, geopend op mei 6, 2025, <https://www.cloudflare.com/partners/technology-partners/scaleway/>
186. Scaleway Trust Center | Powered by SafeBase, geopend op mei 6, 2025, <https://security.scaleway.com/>
187. Scaleway - Wikipedia, geopend op mei 6, 2025, <https://en.wikipedia.org/wiki/Scaleway>
188. Scaleway Accelerates AI Innovation with DDN, geopend op mei 6, 2025, <https://www.ddn.com/resources/success-stories/scaleway-success-story/>
189. Efficient multi-cloud infrastructure management - T-Systems, geopend op mei 6, 2025, <https://www.t-systems.com/de/en/cloud-services/topics/managing-the-cloud-environment>
190. Open Telekom Cloud - T-Systems, geopend op mei 6, 2025, <https://www.t-systems.com/dk/en/cloud-services/solutions/public-cloud/open-telekom-cloud>
191. AWS Marketplace: Custom-tailored AWS Managed Cloud Services by T-Systems, geopend op mei 6, 2025, <https://aws.amazon.com/marketplace/pp/prodview-als3fz62qwxva>
192. Cloud Services - T-Systems, geopend op mei 6, 2025, <https://www.t-systems.com/us/en/cloud-services>
193. Future Cloud Infrastructure: Bridge to the cloud - T-Systems, geopend op mei 6, 2025, <https://www.t-systems.com/us/en/cloud-services/solutions/private-cloud/future-cloud-infrastructure>
194. Collaboration tools from the private, public, and hybrid cloud - T-Systems, geopend op mei 6, 2025, <https://www.t-systems.com/de/en/content-and-collaboration/solutions/collaboration-services>
195. SAP Cloud Platform Overview, geopend op mei 6, 2025, https://help.sap.com/docs/SAP_ASSET_MANAGER_ANDROID/3886b7a8b6a94586b7272e6a457ccfc8/2953ddbdbbbb407db46e7ea7142f19ad.html
196. SAP Cloud Platform: Benefits & Overview - SAPinsider, geopend op mei 6, 2025, <https://sapinsider.org/topic/sap-platform-technology/sap-cloud-platform/>
197. SAP HANA Cloud, geopend op mei 6, 2025, <https://www.sap.com/products/data-cloud/hana.html>
198. SAP BTP - Wikipedia, geopend op mei 6, 2025, https://en.wikipedia.org/wiki/SAP_BTP
199. IONOS Cloud: No compromise cloud performance, geopend op mei 6, 2025, <https://cloud.ionos.com/>
200. IONOS cloud Reviews 2025: Details, Pricing, & Features - G2, geopend op mei 6, 2025, <https://www.g2.com/products/ionos-by-1-1-ionos-cloud/reviews>

201. Server and Cloud Infrastructure - IONOS, geopend op mei 6, 2025, <https://www.ionos.com/servers>
202. IONOS » Hosting Provider | Websites. Domains. Server., geopend op mei 6, 2025, <https://www.ionos.com/>
203. Server & Cloud Infrastructure - IONOS Help, geopend op mei 6, 2025, <https://www.ionos.com/help/server-cloud-infrastructure/>
204. A definition of the cloud infrastructure - IONOS, geopend op mei 6, 2025, <https://www.ionos.com/digitalguide/server/know-how/what-is-the-cloud/>
205. Hetzner Cloud - Secure vps hosting made in Germany, geopend op mei 6, 2025, <https://www.hetzner.com/cloud-made-in-germany/>
206. Cheap hosted VPS by Hetzner: our cloud hosting services, geopend op mei 6, 2025, <https://www.hetzner.com/cloud>
207. What is the practical difference between Hetzner Cloud and Hetzner Dedicated Server?, geopend op mei 6, 2025, https://www.reddit.com/r/hetzner/comments/1gb8pml/what_is_the_practical_difference_between_hetzner/
208. Dedicated Server, Cloud, Storage & Hosting - Hetzner, geopend op mei 6, 2025, <https://hetzner.com/?ref=codereliant.io>
209. STORAGE SHARE: managed nextcloud - Hetzner, geopend op mei 6, 2025, <https://www.hetzner.com/storage/storage-share/>
210. Hetzner Gaming Server, geopend op mei 6, 2025, <https://www.hetzner.com/4gamers/>
211. Cheap dedicated servers, cloud & hosting from Germany, geopend op mei 6, 2025, <https://www.hetzner.com/>
212. ECON - The Hague 2025, geopend op mei 6, 2025, <https://thehague2025.eyp.nl/to/econ/>
213. Europe Seeks Alternatives to U.S. Cloud Providers Amid Sovereignty Concerns, geopend op mei 6, 2025, <https://www.technewsday.com/2025/03/26/europe-seeks-alternatives-to-u-s-cloud-providers-amid-sovereignty-concerns/>
214. European Cloud initiatives: The recent developments, geopend op mei 6, 2025, <https://cyso.cloud/blog/european-cloud-initiatives-the-recent-developments>
215. X. European Digital Independence: Building the EuroStack - AI Now Institute, geopend op mei 6, 2025, <https://ainowinstitute.org/publications/x-european-digital-independence-building-the-eurostack>

216. EuroStack: The Urgency of Europe's Digital Independence - Global & European Dynamics -, geopend op mei 6, 2025, <https://globaleurope.eu/europes-future/eurostack-the-urgency-of-europes-digital-independence/>
217. The Netherlands Pushes for National Cloud Service to Reduce Dependence on US Tech Giants After Germany - CTOL Digital Solutions, geopend op mei 6, 2025, <https://www.ctol.digital/news/netherlands-national-cloud-us-tech-dependence/>
218. Dutch central government in the cloud | Report - Netherlands Court of Audit, geopend op mei 6, 2025, <https://english.rekenkamer.nl/publications/reports/2025/01/15/dutch-central-government-in-the-cloud>
219. Too late to act? Europe's quest for cloud sovereignty - Clingendael Institute, geopend op mei 6, 2025, https://www.clingendael.org/sites/default/files/2024-02/Policy_brief_Cloud_sovereignty.pdf
220. Understanding European tech sovereignty: why Europe is taking back control - Hivenet, geopend op mei 6, 2025, <https://www.hivenet.com/post/understanding-european-tech-sovereignty-why-europe-is-taking-back-control>
221. CISPE Digital Sovereignty Principles for Cloud Infrastructure Services, geopend op mei 6, 2025, <https://cispe.cloud/cispe-digital-sovereignty-principles-for-cloud-infrastructure>
222. Digital Sovereignty: Europe's Strategy for Tech Resilience - European Business Magazine, geopend op mei 6, 2025, <https://europeanbusinessmagazine.com/business/digital-sovereignty-europes-bold-response-to-tech-challenges/>
223. AWS European Sovereign Cloud: The future of digital sovereignty? - SoftwareOne, geopend op mei 6, 2025, <https://www.softwareone.com/en/blog/articles/2024/09/19/the-future-of-digital-sovereignty-aws-cloud>
224. Digital sovereignty for Europe - European Parliament, geopend op mei 6, 2025, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651992/EPRS_BRI\(2020\)6519_92_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651992/EPRS_BRI(2020)6519_92_EN.pdf)
225. Cloud computing | Shaping Europe's digital future - European Union, geopend op mei 6, 2025, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cloud-computing>
226. Gaia-X Strengthens European Digital Sovereignty at European Parliament Reception, geopend op mei 6, 2025, <https://gaia-x.eu/gaia-x-strengthens-european-digital-sovereignty-at-european-parliament-reception/>
227. Gaia-X project doesn't have a future, claims Nextcloud boss - The Register, geopend op mei 6, 2025, https://www.theregister.com/2024/01/08/gaiax_future/
228. What is GAIA-X and What Do I Need To Know? - Squire Patton Boggs, geopend op mei 6, 2025, <https://www.squirepattonboggs.com/>

[/media/files/insights/publications/2020/11/what-is-gaia-x-and-what-do-i-need-to-know/what-is-gaia-x-and-what-do-i-need-to-know.pdf](#)

- 229. Home - Gaia-X: A Federated Secure Data Infrastructure, geopend op mei 6, 2025, <https://gaia-x.eu/>
- 230. FAQ - Gaia-X: A Federated Secure Data Infrastructure, geopend op mei 6, 2025, <https://gaia-x.eu/faq/>
- 231. Gaia-X Summit 2024 Concludes with New Milestones and Global Collaboration, geopend op mei 6, 2025, <https://gaia-x.eu/news-press/gaia-x-summit-2024-concludes-with-new-milestones-and-global-collaboration/>
- 232. Cloud Services (EUCS) | Dutch NCCA, geopend op mei 6, 2025, <https://www.dutchncca.nl/eu-cybersecurity-certification/cloud-services>
- 233. EU Cloud Service (EUCS) Certification Scheme - Red Alert Labs, geopend op mei 6, 2025, <https://www.redalertlabs.com/eu-cloud-service>
- 234. EUCS: controversial sovereignty issues continue to drive debate for cloud services, geopend op mei 6, 2025, <https://www.hoganlovells.com/en/publications/eucs-controversial-data-sovereignty-issues-continue-to-drive-debate-around-the-eu-certification-scheme-for-cloud-services>
- 235. The European Cybersecurity Certification Scheme for Cloud Services - CSIS, geopend op mei 6, 2025, <https://www.csis.org/analysis/european-cybersecurity-certification-scheme-cloud-services>
- 236. CRITICAL INFRASTRUCTURE PROTECTION & RESILIENCE - EU Cloud Certification Scheme - European Commission, geopend op mei 6, 2025, <https://ec.europa.eu/newsroom/cipr/items/713799/en>
- 237. Changes to the EU Cloud Services Cybersecurity Certification Scheme put EU citizens' data at risk: A Call for Digital Sovereignty, geopend op mei 6, 2025, <https://www.digitalsme.eu/changes-to-the-eu-cloud-services-cybersecurity-certification-scheme-put-eu-citizens-data-at-risk-a-call-for-digital-sovereignty/>
- 238. Dutch Parliament Tackles US Cloud Dependency Amid Cybersecurity Concerns, geopend op mei 6, 2025, <https://evrimagaci.org/tpg/dutch-parliament-tackles-us-cloud-dependency-amid-cybersecurity-concerns-279364>
- 239. Netherlands - Digital Economy - International Trade Administration, geopend op mei 6, 2025, <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/netherlands-digital-economy>
- 240. Europe unites to launch its first sovereign edge cloud, geopend op mei 6, 2025, <https://www.cloudcomputing-news.net/news/europe-unites-to-launch-its-first-sovereign-edge-cloud/>
- 241. Commission approves up to €1.2 billion of State aid by seven Member States for an Important Project of Common European Interest in cloud and edge computing technologies,

- geopend op mei 6, 2025, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_6246
242. EU to spend €1.2bn funding European cloud and Edge efforts - Data Center Dynamics, geopend op mei 6, 2025, <https://www.datacenterdynamics.com/en/news/eu-to-spend-12bn-funding-european-cloud-and-edge-efforts/>
243. EU invests in edge and cloud computing with a 1.2 billion euro infusion, geopend op mei 6, 2025, <https://www.edgeir.com/eu-invests-in-edge-and-cloud-computing-with-a-1-2-billion-euro-infusion-20231221>
244. The EU's Trillion Dollar Gap in ICT and Cloud Computing Capacities: The Case for a New Approach to Cloud Policy | - European Centre for International Political Economy, geopend op mei 6, 2025, <https://ecipe.org/publications/eu-gap-ict-and-cloud-computing/>
245. European Commission approves major European cloud project - Presse, geopend op mei 6, 2025, <https://presse.economie.gouv.fr/european-commission-approves-major-european-cloud-project/>
246. Dutch central government in the cloud - Netherlands Court of Audit, geopend op mei 6, 2025, <https://english.rekenkamer.nl/binaries/rekenkamer-english/documenten/reports/2025/01/15/dutch-central-government-in-the-cloud/Dutch+central+government+in+the+cloud.pdf>
247. Netherlands Cybersecurity Strategy 2022-2028 | National Coordinator for Security and Counterterrorism, geopend op mei 6, 2025, <https://english.nctv.nl/topics/netherlands-cybersecurity-strategy-2022-2028>
248. Netherlands Cybersecurity Strategy 2022-2028 - National Cyber Security Centre, geopend op mei 6, 2025, <https://english.ncsc.nl/binaries/ncsc-en/documenten/publications/2022/december/06/the-netherlands-cybersecurity-strategy-2022-2028/TheNetherlandsCybersecurityStrategy2022-2028.pdf>
249. National Cyber Security Strategy 2, geopend op mei 6, 2025, <https://nsarchive.gwu.edu/sites/default/files/documents/4327715/The-Government-of-Netherlands-National-Cyber.pdf>
250. Action plan Netherlands Cybersecurity Strategy 2022-2028 - National Coordinator for Security and Counterterrorism, geopend op mei 6, 2025, <https://english.nctv.nl/binaries/nctv-en/documenten/publications/2022/12/06/the-netherlands-cybersecurity-strategy---action-plan/NCTV+%E2%80%A2+Actieplan+NCSS+22-28+%E2%80%A2+handreiking+EN+RGB+HR.pdf>
251. The Netherlands Cybersecurity Strategy 2022-2028 - National Cyber Security Centre, geopend op mei 6, 2025, <https://english.ncsc.nl/publications/publications/2022/december/06/the-netherlands-cybersecurity-strategy-2022-2028>

- 252. International Cyber Strategy 2023 – 2028 | Government.nl, geopend op mei 6, 2025, <https://www.government.nl/binaries/government/documenten/publications/2023/09/12/international-cyber-strategy-netherlands-2023-2028/International+Cyber+Strategy+The+Netherlands+2023-2028.pdf>
- 253. NCSI :: Netherlands - National Cyber Security Index - e-Governance Academy, geopend op mei 6, 2025, <https://ncsi.ega.ee/country/nl/>
- 254. Dutch cybersecurity strategy lacks cybersecurity sector input | NCC Group, geopend op mei 6, 2025, <https://www.nccgroup.com/us/dutch-cybersecurity-strategy-lacks-cybersecurity-sector-input/>
- 255. US-EU data services could be made illegal under a whim. What EU based alternatives even exist for Azure/GCP/AWS? : r/sysadmin - Reddit, geopend op mei 6, 2025, https://www.reddit.com/r/sysadmin/comments/1iikuyk/useu_data_services_could_be_made_illegal_under_a/
- 256. On the Sovereignty of Dutch Government Data, geopend op mei 6, 2025, https://privacy-web.nl/wp-content/uploads/po_assets/1017643.pdf